

MĚLAS TO VĚDĚT

NIC NEZŮSTANE SKRYTO

JEAN HANFF KORELITZOVÁ

JEAN HANFF KORELITZOVÁ

MĚLAS
TO
VĚDĚT

YOU SHOULD HAVE KNOWN
Jean Hanff Korelitz
NOW THE HBO® LIMITED SERIES, THE UNDOING.

Copyright © 2014 by Jean Hanff Korelitz
Translation © Ema Stašová, 2014
Cover Art © 2020 Home Box Office, Inc. All Rights Reserved. HBO®
is a service mark of Home Box Office, Inc
Czech Edition © Grada Publishing, a. s., 2020

Z anglického originálu *You Should Have Known*, vydaného
nakladatelstvím Grand Central Publishing v roce 2014, přeložila Ema
Stašová

Odpovědná redaktorka Markéta Šlaufová

Korektura Dana Řezníčková

Grafická úprava a sazba Vojtěch Kočí

Vydala Grada Publishing, a. s., pod značkou Cosmopolis v Praze roku
2020 jako svou 7831. publikaci

Tisk PBTisk a.s.

Grada Publishing, a. s.
U Průhonu 22, Praha 7

ISBN 978-80-271-1954-7 (ePub)

ISBN 978-80-271-1953-0 (pdf)

ISBN 978-80-271-1729-1 (print)

Pro Ashera

1. ČÁST

PŘEDTÍM

1. KAPITOLA

PROSTĚ TO VÍŠ

Při první návštěvě se tu většina lidí rozplakala a vypadalo to, že ani tahle dívka nebude výjimka. Vybavená aktovkou a nezdolným sebevědomím si to nakráčela dovnitř a potřásla Grace rukou jako chladná profesionálka, již evidentně byla anebo si aspoň přála být. Pak se posadila na gauč a hodila si svou dlouhou, v serži zahalenou nohu přes nohu. Teprve *potom* na ni zřejmě plnou vahou dolehlo, kde přesně se to octla.

„No páni,“ pravila ta dívka, jejíž jméno – Grace si ho před pár minutami ještě jednou ověřila – znělo Rebecca Wynnová. „V terapeutické poradně jsem nebyla od vysoké.“

Grace jako vždycky usedla do křesla, zkřížila své, mnohem kratší, nohy a naklonila se dopředu. Nemohla si pomoci.

„To je fakt divné. Sotva sem člověk vleze, chce se mu začít rvát.“

„Kapesníčků mám dost,“ usmála se Grace. Kolikrát už v tomhle křesle seděla, s nohama přesně v téhle pozici jako dnes, a naslouchala pláči, který prostupoval celou místností. Slzy se tady prolévaly tak často, že si někdy představovala svou kancelář pod vodou, podobně jako v jedné z kouzelných povídek Betty MacDonaldové,

kteře zbořňovala v dětství, kde ufnukaná hlavní hrdinka brečela tak dlouho, až jí voda sahala po bradu. Když naopak došlo na záchvaty vzteku, ať už v podobě křiku, nebo nenávislného ticha, připadalo jí, že nahromaděná zlost zbarvuje zdi kanceláře (ve skutečnosti vymalované nevinnou světle šedou barvou) na tmavo. A podařilo-li se někdy dosáhnout souladu a spokojenosti, skoro jako by cítila vůni borovic v pozdním létě u jezera.

„Vždyť je to jen obyčejný pokoj,“ řekla povzbudivě. „S dost obyčejným nábytkem.“

„Pravda.“ Rebecca se kolem sebe rozhlédla, jako by se o tom chtěla ujistit. Tenhle pokoj – Gracina ordinace – byl s důmyslnou snahou koncipován tak, aby plnil hned několik účelů zároveň: měl působit pohodlně, a přitom nerozptylovat, oplývat přívětivostí, ale nepotlačovat ničí osobnost, a jeho výzdobu tvořily povědomé předměty, které musely oslovit úplně každého: nade dveřmi reprodukce bříz od Eliot Porterové – copak by se našel člověk, který tenhle plakát někde v minulosti nepotkal? Na koleji? V pronajaté letní chatě? –, červený perský gobelín, světlounce hnědý gauč, stejně jako Gracino vlastní kožené otočné křeslo. Byl tu prosklený konferenční stolek a na něm osamocená krabice papírových kapesníků Kleenex v koženém obalu, v rohu stál starý rustikální borovicový stůl, jehož zásuvky byly plné žlutých trhacích bloků a seznamů psychofarmakologů, dětských psychologů, hypnoterapeutů specializovaných na odvykání kouření, realitních makléřů, pracovníků cestovních agentur, mediátorů, majetkových poradců a rozvodových právníků. Pera na stole čouhala z nehezkého keramického hrnku, který vyrobil její syn Henry v první třídě (a jenž se během let stal terčem neuvěřitelného množství komentářů, a vyvolal tak proud pozoruhodného množství vzpomínek), a bílá keramická stolní lampička s jutovým stínidlem vrhala tlumené světlo na zápisy jednotlivých sezení. Jediné okno v místnosti skýtalo vyhlídku na zadní uličku mezi budovami, kde nebylo k vidění vůbec

nic, nepočítáme-li jeden politováníhodný pokus o oživení v podobě obřího truhlíku s neosobními muškáty a brečťanem. Tomuhle projektu se upsal správce budovy, kterého nadšení přešlo, už když s tou dřevěnou žardinierou manévroval od dodávky přes celou uličku až na místo určení, kde se však rostlinám nedostávalo světla. Samotný truhlík krátce nato beze stopy zmizel, na betonu po něm zbyla jen temná skvrna. Grace na okrasné rostliny stejně moc nebyla.

Dnes si nicméně přinesla řezané květiny: tmavě růžové růže, zakoupené na zvláštní přání Sarabeth, která – jak se blížil jejich Velký den – měla stále silnější tendence ji nenápadně dirigovat. Nejenže si Grace na tuto příležitost musí pořídit květiny, ještě aby to byly růže, a to přímo růžové – *tmavě růžové*.

Tmavě růžové růže. *Proč?* divila se Grace. Snad Sarabeth nečeká barevnou fotku? Není dost senzační už to, že časopis *Vogue* projevil zájem o její černobílý portrét? Příkaz nicméně splnila a šoupla je do jediné vázy, kterou v kuchyňce kanceláře našla, což byl ve skutečnosti pozůstatek jedné donášky květin s nejasným poselstvím (Kytky k příležitosti ukončení terapie? Díky-že-jste-mě-přiměla-ho-opustit? Anebo že by kytice od Jonathana?). Neohrabaně a celkem neesteticky květy ve váze naaranžovala. Teď spočívaly na jednom z konferenčních stolků a tak trochu jim hrozilo, že je Rebecca převrhne svým těžkým vlněným kabátem.

„Víte,“ nadhodila Grace, „že s tím pláčem máte docela pravdu? Většinu lidí stojí velké úsilí sem vůbec přijít. Anebo v případě mé praxe, dostat sem svého partnera. Takže nepřekvapí, že když konečně překročí práh téhle místnosti, tak to ze sebe všechno pustí. To je v naprostém pořádku.“

„No, možná příště,“ odušila dívka. Mohlo jí být plus minus kolem třiceti, uvažovala v duchu Grace, byla hezká, byť možná trochu přísná, a na sobě měla oblečení, které chytře maskovalo její více než kyprou postavu a namísto toho vytvářelo dojem štíhlosti. Bílá

bavlněná košile jako by byla ušitá přesně s tímhle záměrem a hnědé seržové kalhoty jí sahaly akorát tak vysoko, aby naznačily jinak prakticky neexistující pas. Oba kousky byly vrcholným iluzionistickým trikem a evidentně je vytvořil člověk, který velice dobře věděl, co dělá. Ale k takovým lidem asi měly redaktorky *Vogue* snadný přístup, uvažovala Grace.

Rebecca se chvíli přehrabovala v aktovce, která jí stála u nohou v kozačkách, než z něj vyšťárala staříčkový kazetový diktafon a vztyčila ho na skleněnou stolní desku. „Nebude vám to doufám vadit?“ řekla. „Vím, že působí jako z pravěku, ale používám ho coby pojistku. Jednou jsem takhle strávila čtyři hodiny s jistou popovou hvězdou, která proslula trochu jinými dovednostmi než používáním rozvitých vět, a s sebou jsem měla jen takové futuristické minihejblátko o velikosti krabičky zápalek. Když jsem si ten rozhovor pak chtěla přehrát, nebylo tam ani ň. To byl nejpříšernější okamžik mé kariéry.“

„Dokážu si to představit,“ přikývla Grace. „Ale evidentně jste to nakonec nějak zvládla.“

Rebecca pokrčila rameny. Jemné plavé vlasy měla sestříhané do složitého rozczuchu a podél klíčních kostí se jí vinul stříbrný náhrdelník. „Vycucala jsem si z prstu tak chytré odpovědi, že by musela být blázen, kdyby to neautorizovala. Ale i tak to byly nervy. Její PR manažerka se pak před mou šéfredaktorkou zmínila, že to byl její nejlepší rozhovor, takže jsem z toho vyšla čistá jako lilium.“ Vtom se zarazila, zpríma na Grace pohlédla a pousmála se: „Tak mě napadá, že tohle jsem vám asi říkat neměla. Nejspíš to bude další účinek terapeutické poradny. Sotva člověk dosedne na tenhle gauč, má nutkání se zpovídat.“

Grace se usmála.

Rebecca s hlasitým cvaknutím spustila nahrávání diktafonu. Potom znovu zašmátrala v aktovce a vytáhla staromódní reportérský zápisník spolu s novotou zářícím pracovním výtiskem knihy.

„Vy už tu knížku máte?“ zvolala Grace. Byla to tak čerstvá záležitost, že si ještě nezvykla na to, vidět ji v jiných než vlastních rukou. Jako by smysl všeho toho pachtění spočíval ve vzniku jediného exempláře, a to pro ni na okrasu.

„Pochopitelně,“ odtušila dívka chladně. Její profesionalita a převaha se zázračně obnovily právě v okamžiku, kdy se Grace projevila jako totální diletant. Ale nic naplat. Ještě stále se zdálo zvláštní vidět ji zhmotněnou – tu knihu, *její vlastní knihu* – zatím sice ne v celoplošné distribuci, ale i to už bylo na spadnutí, v nejpříhodnější možné době, krátce po Novém roce. Agentka Sarabeth, redaktorka Maud a PR manažerka J. Coltonová (J. Coltonová! Tak se vážně jmenovala!) trvaly na tom, aby knížka vyšla načasovaná právě takhle. I po vleklých měsících revizí ji ten pracovní výtisk (tak hmatatelný a uklidňující) spolu se smlouvou, *šekem* (uloženým ihned, jako by hrozilo, že se snad vypaří či co) a edičním plánem překvapoval realitou té situace a pocitem *sním* či *bdím*. Loni na jaře knihu prezentovala během konference vydavatelů. Na chodbě stál hlouček uondaných jednatelů a všichni si zuřivě dělali poznámky a zubili se na ni (někteří se k ní pak přitočili s prosíkem tykajícím se vlastních chřadnoucích manželství – usoudila, že na tohle si bude muset zvyknout). Dokonce i po tom zběsilém dni před rokem, kdy jí Sarabeth co hodinu po telefonu referovala o neuvěřitelném a stále sílícím náporu nabídek. O její knihu byl zájem. Někdo cizí měl o její knihu zájem. Jeden... ne, dva, počkat! Tři, a pak následovala hantýrka, v níž se nevyznamenala: rezervovaná cena, plénium (*plénium?* podívovala se Grace), audio a digitál, ústupky kvůli „Žebříčku“ (jaký „Žebříček“ jí došlo, až když si pozorně přečetla smlouvu). Nedávalo to smysl. Dlouhé roky slýchala Grace zkazky o skomírajících nakladatelstvích, a pak se namísto tlející mrtvoly setká s pulzujícím, dynamickým, až zběsílým průmyslem? Na druhou stranu šlo o jednu z překonaných forem klasické americké továrny, následující úpadek oceláren a zlatých dolů.

Jednou se o tom zmínila i před Sarabeth, když tři dny dlouhá jednání překazil jeden opozdilý zájemce, a tím vyvolal erupci nových nabídek. Nemělo snad být vydávání knih za zenitem? Aspoň podle toho, co se omílá v časopisech? Sarabeth se rozesmála. Vydávání opravdu chřadne, ujistila Grace a zněla přitom více než optimisticky. S výjimkou těch, co vystihnou ducha doby. A právě k tomu měla její kniha jménem *Mělas to vědět* slušně našlápnuto.

Psala ji dobré dva roky, u tamtoho psacího stolu v rohu na laptopu v pauzách mezi sezeními s klienty a za stolem z festovního dubového dřeva se skvrnami od vody, který stál v ložnici domu u jezera s výhledem na přístavní hráz, a na kuchyňské lince doma v 81. ulici za nocí, kdy byl Jonathan ještě v nemocnici anebo už v posteli, zničený po dlouhém dni, a Henry dřímал pod rozsvícenou lampičkou s knížkou rozplácnutou na prsou. Psala ji s hrnkem zázvorového čaje umístěným nebezpečně blízko klávesnice, s poznámkami rozesetými po celé lince až ke dřezu a zase zpátky a se složkami k jednotlivým případům opeřenými lepíky značky Post-it. Během psaní se její dlouholeté teorie zhmotňovaly, zpřesňovaly a osobitě vyhrazovaly, dostávaly podobu okřídlených rčení, která pak po sobě na stránkách nevěřicně četla stejně jako závěry, k nimž zřejmě dospěla, ještě než vůbec začala provozovat svou praxi, tehdy před patnácti lety. (Protože se vůbec nic nenaučila? Anebo proto, že měla od začátku pravdu?) Pravda byla taková, že si nedokázala vybavit jediný moment, kdy by se v minulosti učila, jak správně vykonávat práci terapeutky. A to i přesto, že během studií samozřejmě absolvovala spoustu seminářů a praxí, přečetla hodně knih a odevzdala všechny seminárky, aby nasbírala dost kreditů potřebných k získání titulu. Vždycky totiž věděla, jak na to, nepamatovala se, že by to kdy *nevěděla*. Klidně by si to do tohohle úpravného kanclíku mohla namířit rovnou ze střední a byla by stejně skvělá profesionálka jako dnes, kdy měla za sebou spoustu párů úspěšně vyvedených z krize a žen uchráněných před

sňatky s muži, s nimiž by nikdy nebyly opravdu šťastné. Ne že by se kvůli tomu cítila bůhvíjak výjimečná nebo chytrá. Nepovažovala svou schopnost za dar od Boha (Bůh pro ni ostatně nepředstavoval víc než předmět historického, kulturního či uměleckého zájmu), ale za výsledek dědičnosti a výchovy, podobný situaci nadané baletky, která dostane do vínku dlouhatánské nohy a *spolu s nimi* rodiče ochotné vozit ji na lekce. Z nějakého důvodu – anebo, což bylo ještě pravděpodobnější, úplně bezdůvodně – se Grace Reinhartová-Sachsová narodila s talentem na pozorování a hodnocení lidských vztahů, který dále rozvíjela svými postřehy a rozhovory s klienty. Neuměla zpívat ani tančit, nedokázala tvořit číselné řady a pak je zase rozplétat. Na rozdíl od svého syna neuměla hrát na žádný hudební nástroj, ani by nesvedla zachraňovat životy umírajícím dětem jako její manžel – obě dovednosti by přitom přijala s vděčností a pokorou –, ale dokázala usadit lidi na gauč a s rychlostí blesku a přesností skalpelu přijít na to, jakými nástrahami si své životy komplikují a jak se jim nejlépe vyhnout. A pokud už do těch pastí padli, tak jak z nich ven – vždyť právě to bylo nejčastějším důvodem k návštěvě terapeutické praxe. Fakt, že sepsání těchtole očividných faktů přivedlo *Vogue* do její bezvýznamné pidiporadny, byl vlastně neuvěřitelný a samozřejmě trochu vzrušující, ale zároveň taky poněkud bizarní. Proč by se měl někdo dostat do světél ramp jen proto, že upozorní na střídání dne s nocí, periodické obraty v ekonomice nebo jinou očividnou skutečnost? (Když někdy přemýšlela nad svou knihou a tím, co si z ní asi odnesou čtenářky, skoro se styděla. Jako by handlovala s nějakým zázračným lékem, který byl přitom odjakživa k dostání na pultech lékáren.) Ovšem na druhou stranu bylo některé věci třeba opakovat stále dokola a co nejvíc nahlas.

Před několika týdny se účastnila oběda uspořádaného v soukromém salonku restaurace Craft, pouze pro vybrané vlivné lidi z médií. Od pohledu to byl jeden cynik vedle druhého (s profesionálně

předstíraným nadšením). Za vybraného cinkotu stříbrných lžic mluvila Grace o své knize a čelila zvědavým dotazům k autorským právům (jeden obzvlášť vypečený vzešel od nerudného chlapíka s rudým motýlkem), a jestli se vážně domnívá, že je *Mělas to vědět: Proč ženy neslyší, co jim jejich muži sdělují* jiná než ostatní knihy o vztazích. Všichni zřejmě přišli hlavně kvůli jídlu šéfkuchaře Toma Colicchia. Na svůj vkus byla až příliš dlouho vystavena společnosti šéfredaktorky jednoho časopisu, toho času její sousedky u stolu (rozuměj poslouchala celý večer srdceryvný příběh o šéfredaktorčině rozvodu za všechny prachy), a když jí chtěl nenechavý číšník sebrat téměř nedotčenou jehněčí kýtu, požádala, ať jí to tedy zabalí s sebou. Což nebylo úplně stylové.

Navzdory tomuto extempore pak měla J. Coltonovou na drátě prakticky nonstop a s ní i přival nabídek rozhovorů a televizních vystoupení – to vše díky onomu obědu. Draze rozvedená šéfredaktorka jí přihrála sloupek v lifestyleovém časopisu *More* a bručoun s motýlkem komiksový strip v novinách (a že tohle za to ponížení stálo, musela uznat i sama Grace). Článek pro *Vogue* se nahlásil krátce nato. Vypadalo to, že se věci daly do pohybu.

Taky napsala (na žádost redaktorky Maud) příspěvek do rubriky Komentáře o tom, proč se v lednu podává tolik žádostí o rozvod (dovolenkový stres plus novoroční předsevzetí) a (tentokrát na příkaz PR manažerky J. Coltonové) přetrpěla bizarní seanci s mediálním koučem, kde se naučila, jak správně našponovat krk, až bude hovořit s moderátorem televizní talk-show, jak se vlichotit do přízné publika ve studiu a přitom vypustit z úst co nejvíc šroubovaných slovních obrátů obsahujících v sobě název její knihy, aniž by zněla jako narcistický robot (v což aspoň zbožně doufala), nebo jak mít skvělou dikci.

„Před pár dny mi ji poslala šéfredaktorka,“ vysvětlila Rebecca a položila výtisk na stůl vedle krabice Kleenex kapesníků. „Fakt se

mi líbila. Je to něco jiného, než na co jsou lidi normálně zvyklí. *Nepodělej to hned na začátku a ušetříš si spoustu pozdějších problémů.* Velice přímočaré. Klasické knížky tohoto typu bývají o dost zaobalenější.“

Grace došlo, že interview bylo tímto oficiálně zahájeno, takže se snažila správně vyšponovat krk a dikci. Když promluvila, nezněl její hlas upřímně, ale *adekvátně*. Byl to hlas terapeutky. „Chápu, co máte na mysli. Ale mám-li být upřímná, zaobalený přístup nikomu nic dobrého nepřinesl. Myslím, že ženy jsou na poselství mé knihy připravené. Nepotřebujeme, aby s námi bylo jednáno v rukavičkách. Jsme dospělí, a jestliže jsme v minulosti něco takzvaně podělali, měli bychom si to umět přiznat a vyvodit z toho závěry. Svým klientům vysvětluji, že pokud pouze potřebují slyšet ‚určitě to bude v pořádku‘ nebo ‚všechno zlé je pro něco dobré‘ či jiné rčení tohoto typu, které je momentálně v kurzu, tak přece nemusejí chodit do poradny a platit mi za expertizu. A řekla bych, že tím pádem by si ani neměli kupovat mou knihu,“ usmála se. „To ať si radši pořídí některou z těch klasických příruček. *Jak se promilovat ke ztracenému manželskému štěstí. Jak za svůj vztah bojovat.*

„Ano, ale ten název je tak trochu... konfrontační, nezdá se vám? *Mělas to vědět.* Tohle si přece říkáme pokaždé, když koukáme na tiskové konference politiků, kteří vystavili na Twitter fotku svého penisu anebo měli paralelní vztah, a jejich ženy stojí vedle nich a hledí jako vyoraná myš. Jako že *fakt? Vážně tě to překvapilo?*“

„Taková žena se bezpochyby cítí překvapená,“ přikývla Grace. „Otázka zní: *měla by být překvapená?* Nedalo se nějak zabránit tomu, aby se do téhle situace dostala?“

„Tak proto jste zvolila tenhle název?“

„Ano i ne,“ odpověděla Grace. „Můj původní favorit zněl: *Je třeba brát ohledy.* Ale nikomu ten skrytý odkaz nedošel. Prý to bylo až moc literární.“

„Děláte si srandu? Arthura Millera jsme přece měli v povinné četbě na střední všichni, nebo snad ne?“ pravila Rebecca v dobrém rozmaru.

„Na té vaší možná,“ řekla Grace diplomaticky. Ona sama četla *Smrt obchodního cestujícího* už na druhém stupni v Reardenu, newyorské soukromé škole, která si na náročných osnovách zakládala (a kdysi i na svém levicovém ovzduší), kam její vlastní syn momentálně chodil do sedmé třídy. „Tak či onak jsme hledali nějaký kompromis. Víte přece, jak si vždycky říkáme: *Nikdy nevíš*, když někdo provede něco nečekaného? Jsme v šoku, když se z partnera vyklube nevěrník anebo podvodník. Když se ukáže, že je to závislák. A že nám úplně o všem lhal. Anebo když se projeví jako obyčejný sobec a fakt, že si vás vzal, a dokonce si s vámi pořídil děti, mu vůbec nebrání v tom chovat se i nadále jako nezodpovědný a nevázaný puberták.“

„Přesně,“ pronesla Rebecca. Což znělo dost osobně, blesklo Grace hlavou. No, není divu. O to přece tak nějak šlo.

„A když dojde na lámání chleba, tak prostě rozhodíme rukama a řekneme: *No tak to by do něj člověk neřekl. Prostě nikdy nevíš*. A přitom nikdy nepřemýšlíme nad tím, jak jsme k vytvoření téhle iluze přispěli my sami. Přesně to se ovšem musíme naučit; pro naše vlastní dobro. Když to totiž neuděláme, stane se nám to zas.“

„Ehm ehm,“ vztyčila Rebecca hlavu a nevěřičně si Grace měřila. „Nechcete doufám obviňovat oběť?“

„Tady ale žádné oběti nejsou,“ odtušila Grace. „Podívejte, provozuji tuhle praxi už patnáct let. Různé ženy mi tu pořád dokolečka popisují svá seznámení s partnerem a jaké z něj měly první dojmy. Když je tak poslouchám, nemůžu si pomoci. *Od začátku jsi to věděla*, říkám si pokaždé v duchu. Víš, že se nepřestane otáčet za jinými ženami. Víš, že neumí šetřit. Víš, že se k tobě chová prezíravě. Každá z těch žen to naprosto přesně ví už v ten okamžik, kdy se s ním baví poprvé nebo na jejich druhém rande, případně když ho představuje

kamarádům. Ale pak se to nějakým záhadným způsobem *oddozví*. Dovolí, aby její první dojmy o pravém stavu věcí přebily jiné poznatky. Přesvědčí samu sebe, že to, co jí o tom muži, kterého tehdy sotva znala, říkala intuice, byl nesmysl a že ho – cituji – *poznala líp*. A to je velice účinný impuls k popření našich původních pocitů. Což může mít zničující dopad na život kterékoli ženy. Pokaždé jim na to znovu skočíme, a dokonce i když potkáme jinou oklamanou ženu, stejně se ptáme: *Jak je možné, že to nevěděla?* Jsem přesvědčená, že v tomhle musíme klást stejné nároky i samy na sebe. A to *předtím*, než do toho spadneme po hlavě, ne až potom.“

„Jenomže,“ vzhledla Rebecca od svého zápisníku, zatímco její tužka impozantně pokračovala v psaní, „tohle nedělají jenom chlapi. I ženské někdy lžou.“ Mračila se tak, že se jí na čele vytvořila vráska ve tvaru písmene V. Časopis, pro který pracovala, ji zatím evidentně nevehnal do jedovaté náruče botoxu. Díkybohu.

„Jistě. Samozřejmě. I o tom je v mé knize řeč. Ale pravda je taková, že v devíti z deseti případů mi tady na gauči sedí zhroucená žena, která má pocit, že jí její partner něco zatajil. A tak jsem se hned na začátku rozhodla, že tahle knížka bude pro ženy.“

„Ok,“ zkonstatovala dívka a vrátila se k zápisníku, „tohle chápu.“

„Mívám sklony poučovat,“ zasmála se Grace omluvně.

„Spíš máte sklony se rozohňovat.“

To sedí, pomyslela si Grace. Tohle by si měla zapamatovat.

„Každopádně,“ pravila obezřetně, „už jsem se prostě nemohla dívat na to, kolik poctivých ženských se samými dobrými úmysly trávilo měsíce a roky na vleklých terapiích, rozdíralo si rány do masa a stálo je to majlant jenom proto, aby zjistilo, že jejich partner se nezměnil ani o píď, pravděpodobně se o to nikdy pořádně nepokusil a nespíš to ani neměl v úmyslu. Tyhle ženy mi tu pak sedí na gauči, kde se momentálně nacházíte vy, a nemůžou se pohnout z místa. A právě tyhle ženy si zaslouží slyšet pravdu, a sice že jejich situace se

nezlepší – nebo minimálně ne tak výrazně, jak by si přály. Je v jejich zájmu uvědomit si, že ten omyl už se jim možná nepodaří napravit nikdy.“

Zarazila se, jednak aby dala Rebecce čas ji dohnat, jednak aby si tu „smršť“ vychutnala (autorský termín agentky Sarabeth, který padl na jejich první schůzce minulý rok). Pořád ještě to byla pecka. Grace si totiž přesně vybavovala ten klíčový okamžik, kdy se rozhodla napsat otevřeně to, co si opravdu myslí, tu zřejmou věc, jež byla každým rokem jejího profesního života ještě zřejmější, dokonce tak, že by ji přehlédl leda slepý. A to přesvědčení sílilo s každým dalším průvodcem randění (kde se o tom nepsalo) a manželským manuálem (kde se o tom už vůbec nepsalo), které přelouskala v rámci příprav své vlastní knihy, s každou účastí na konferencích Mezinárodního svazu manželských a rodinných poradců (na nichž to taky nikdy nezaznělo). O téhle věci se zkrátka nemluvalo, ačkoli byla přesvědčená, že i její kolegyně o tom vědí. Měla by za to svým soupeřnicím jízlivě spílat? Anebo se dál podílet na vytváření bludu, že každý „vztah“ (ať už jakékoli povahy) může být „zachráněn“ (ať už jakýmkoli způsobem)?

„Nesmíte si vybírat nevhodné protějšky,“ vyprávěla Rebecce teď, celá rozjařená skutečností, že *Vogue* vstoupil do její tuctové poradničky zosobněný rádobý sošnou ženskou, která momentálně okupovala její světlounce hnědý gauč třímajíc v ruce zápisník a diktafon. „Jakmile si jednou vyberete špatně, můžete se třeba stavět na hlavu. To manželství už nezachráníte.“

Chvilí nato Rebecca opět vzhledla a poznamenala: „To je docela nanic.“

Grace pokrčila rameny. Bylo to nanic, proti tomu žádná. Vybere-li si žena špatného muže, zůstane tím nepravým už navždycky. Tečka. Ani ten nejschopnější terapeut na světě pak nezmuže víc než poskytnout fundovanou pomoc s rozvodovými papíry. V lepším případě se to dalo považovat za strašně smutné, v tom horším, přemítala Grace,

za trýznivé. A to po zbytek života. V takovém manželství se nedalo žít. Bezdětným párům rovnou navrhovala rozvod. Pokud měli děti, tak vzájemný respekt, střídavou péči a... rozvod.

Ne že by to šlo úplně mimo ni. Soucítila s nimi, obzvláště pak s vlastními pacientkami, které doufaly, že jim z té šlamastyky pomůže, a přitom už se nedalo dělat víc než doporučit kvalitní pytle na odpadky a čisticí prostředek na rozlitý olej. Ze všeho nejvíc ji na tom ovšem šťvalo to, že se tomu martyriu dalo celkem snadno vyhnout. Její pacientky nebyly hloupé. Byly vzdělané a vnímavé. O řadě z nich se dalo říci, že měly úplně zlatou povahu. Jenomže to, že v mládí natrely na potenciálního partnera, který jim jasně řekl anebo aspoň naznačil, že je s ním čeká utrpení, a fakt, že na to přistoupily, načež to slíbené či naznačené trápení taky obdržely... Tak nad tím jí zůstal rozum stát. Hlava jí to nebrala a krev se jí vařila. Občas by s těmi ženami nejraději zatřásla.

„Jen si to představte,“ vyzvala Rebeccu. „Sedíte s někým u stolu poprvé v životě. Nejspíš na rande anebo někde u kamarádů, zkrátka kdekoli, kde se obvykle vyskytují atraktivní muži. Hned v prvním okamžiku si na tom chlapíkovi leccěhos všimnete a leccos taky vytušíte. Jsou to všechno věci, které se dají snadno detekovat. Vnímáte míru jeho vstřícnosti, jeho zájem o svět, zda je či není inteligentní a jestli ten svůj mozek umí používat. Poznáte, když je laskavý nebo do sebe zahleděný, povýšený, zvědavý nebo velkorysý. Vidíte, jak se k vám chová. Leccos se taky dozvíte z toho, co vám o sobě poví sám: jakou roli hraje v jeho životě rodina a přátelé, jaké byly jeho předchozí vztahy se ženami. Všimnete si, jestli se o sebe stará: o své zdraví a pohodu, o finance. Tohle všechno představuje snadno dostupné informace, které můžete využít. Jenomže pak...“

Vyčkávala, zatímco si Rebecca se skloněnou plavou hlavou zuřivě čmárala poznámky.

„Pak co?“

„Pak to začne. Jeho příběh. Hromada příběhů. Tím netvrdím, že si je vymýslí anebo bohapustě lže. Ačkoli i to je možné. Ale i kdyby ne, uděláme to za něj, protože jako všichni lidé máme bytostnou potřebu příběhů, obzvláště hrajeme-li v nich významnou roli. Víte, jak to myslím, *to já jsem ta hrdinka a právě jsem našla svého hrdinu*. A tak přestože normálně vstřebáváme fakta a tříbíme si dojmy, máme sklon je tomuto kontextu značně přizpůsobovat. V hlavě si tvoříme příběh jeho dospívání, jeho zkušeností se ženami a zaměstnavateli. To, jak se nám jeví právě teď, se také stává součástí toho celku. I to, jak chce žít dál počínaje zítřkem. Ten příběh začíná zhruba takhle: *Nikdo ho doposud nemiloval tak jako já. Žádná z dívek přede mnou nedosahovala jeho intelektu. Nejsem pro něj dost dobrá. Zbožňuje mou nezávislost*. Nic z toho ovšem nejsou fakta. Jsou to jen konstrukty poskládané z toho, co nám řekl on a co jsme si doplnily my samy. Ten člověk se stane vymyšlenou postavou vymyšleného příběhu.“

„Jako nějaká postava z knížky?“

„Ano. A provdat se za románového hrdinu není ten úplně nejlepší nápad pod sluncem.“

„Ale... Z toho, co říkáte, se mi to jeví jako nevyhnutelné.“

„Tak to není. Kdybychom téhle záležitosti věnovaly aspoň *zlo-mek* pozornosti, který, dejme tomu, věnujeme nákupům, podobných problémů by výrazně ubylo. Ale co to s námi u všech všudy je? Nevyzkoušíme snad dvacet párů bot, než si jeden pořídíme, a nenačteme tucet recenzí od úplně cizích lidí, než si vybereme podlahářskou firmu? Ovšem pak stačí, aby se nám někdo trochu víc líbil anebo o nás projevil zájem, a už házeme svůj eňo ňůňo detektor za hlavu a klidně k němu přidáme všechny ty první dojmy. I kdyby v rukou držel pou-tač s nápisem *seberu ti všechny prachy, budu láskovat s tvými kama-rádkami a výměnou za to ti poskytnu nula procent lásky a pochopení*, stejně si najdeme způsob, jak zapomenout, že jsme to kdy věděly. Najdeme způsob, jak se to *oddozvěďet*.

„Ale...“ hlesla Rebecca. „Pochybnosti má přece každý. Jen je skoro nikdo nechce slyšet.“

Grace pokývala hlavou. S pochybami se ve své praxi setkávala velice často: dávné pochybnosti, uložené kdesi vzadu v hlavě, které se vynořovaly do hloubi srdce raněným, nešťastným ženám. Pořád jedno a totéž dokola: *Věděla jsem, že pije. Věděla jsem, že neudrží jazyk za zuby. Věděla jsem, že mě nemiluje, ne tolik, jako já jeho.*

„Pochybuje kdekdo,“ souhlasila. „Potíž je spíš v tom, že si z toho málokdo vezme ponaučení. Pochybnost je dar od našeho nejhlubšího vědomí, aspoň já ji tak vnímám. Stejně jako strach. Překvapilo by vás, kolik lidí zakouší strach těsně předtím, než se jim přihodí něco zlého. Až když si to později vybaví, uvědomí si, že propásli příležitost té události předejít. Však to znáte: *Nechod' touhle uličkou. Nelez k němu do auta.* Naše schopnost ignorovat své vědomosti a podezření je podle všeho výborně rozvinutá. Což je ohromně zajímavé taky z evolučního hlediska, ale o to se nám teď nejedná. Já si především myslím, že pochyby mohou být dar z nebes. Proto se jim musíme naučit naslouchat a nepouštět je jedním uchem sem, druhým tam, byť to pak v praxi může vést ke zrušení zasnub. Svatbu ovšem odvoláte snáz než manželství.“

„Tím bych si tak jistá nebyla,“ rýpla si Rebecca. „Ty svatby, na kterých jsem poslední dobou byla! To už by bylo jednodušší zrušit olympijské hry.“

V tom měla jistě pravdu, uznala Grace v duchu – a to i přesto, že Rebecčiny přátele neznala. Gracina vlastní svatba byla malinká, protože její rodina sestávala jen z ní a jejího táty a Jonathanovi příbuzní se pro jistotu rozhodli nedorazit vůbec. Ale i ona se od té doby zúčastnila několika svatebních běsnění.

„Zrovna minulý měsíc,“ rozpovíдалa se Rebecca, „uspořádala moje bývalá spolubydlící z vysoké megaakci pro pět set lidí v Puck Building na Manhattanu. Jenom ty kytky, bože můj. Minimálně

padesát tisíc dolarů, nekecám. A všechny svatební dary vyskládali na dlouhatánský stůl ve speciální místnosti, tak jako se to dělávalo dřív, pamatujete?“

Ovšemže se Grace pamatovala. Byl to jeden ze starých svatebních zvyků, momentálně opět na vzestupu. Oslava materialismu, bez nějž by správná trendy svatba nebyla dost velkolepá. I na svatbě jejích rodičů v St. Regis stál podobný stůl ve foyer vedle tanečního sálu: stříbrný servis Audubon, čínský porcelán Haviland a kompletní souprava skleněného nádobí z waterfordského křišťálu. Všechny je do poslední kousku ukořistila Eva, tátova druhá žena.

„Půlka Tiffanyho. Plus kompletní sortiment kuchyňských potřeb Williams-Sonoma. Což tedy sedlo,“ chechtala se Rebecca, „pověď ona neumí vařit a on bude sotvakdy dost civilizovaný na to, aby jedl ze stříbra.“

Grace přikývla. Tohle už slyšela tolikrát. To vše a mnohé jiné, pronášené na světlounce hnědém gauči v její poradně. Slyšela o zuřivém shánění pastelových bonbonků podávaných na svatbě nevěstinych rodičů (jež se podle všeho daly sehnat v jednom jediném krámku v Rivingtonu), o rytých brožích pro družičky, a vyslechla si podrobný popis veterána, který je vezl na svatební noc do Gansevoortu, a všech těch deseti dnů na Seychelách v tomtéž resortu, kde trávil líbáanky nějaký slavný páreček, konkrétně v chatičce na kůlech nad průzračně modrým Indickým oceánem.

A právě tam se také ošklivě pohádali, což vrhlo na svatební veselí temný stín, který v nich rezonoval i po letech, když seděli tváří v tvář terapeutce, jíž bylo úplně jasné, že tihle dva lidé v sobě navzájem probouzejí to nejhorší, pravděpodobně to dělali od samého začátku a zcela určitě to tak i zůstane.

Byly chvíle, kdy si Grace přála vrazit do srdce celého svatebního průmyslu kopí s otráveným hrotem. Kéž by mohla proměnit všechnu extravaganci svateb dvacátého prvního století na skromný obřad,

prožitý v kruhu nejbližší rodiny a přátel, a umožnit tak polovině zasnoubených párů – té správné polovině –, aby manželství vrátila jeho pravý význam. Kdyby dokázala přesvědčit dvojice, aby bujarý večírek odložily na své pětadvacáté výročí, až budou jeho vlasy na divokém ústupu a její pas navždy otekly z porodů, spousta z nich by to se ctí vzdala předem. Jenomže v okamžiku, kdy otvírali dveře její kanceláře, už bylo pozdě bycha honit.

„*Pochyby mohou být dar,*“ pronesla Rebecca nahlas, jako by testovala závažnost a zapamatovatelnost té fráze. „To je dobrý.“

Grace vycítila Rebecčin cynismus. Vzápětí si uvědomila také svůj.

„Ne že bych nevěřila na možnost změny lidského chování,“ vysvětlovala a snažila se přitom neznít tak defenzivně, jak se cítila. „Změna je možná. Vyžaduje sice ohromné množství kuráže a obětavosti, ale dá se to zvládnout. Jde o to, že mrháme časem kvůli mizivé naději na nápravu a opomínáme přitom prevenci. A to nedává smysl, nemyslíte?“

Rebecca roztržitě přikývla, momentálně ji zaměstnávalo něco jiného. Škrábala cosi na papír, klouby se jí jen bělaly a pero skřípalo, jak skákalo po širokých řádcích. Po chvilce dospěla k závěru toho, co se snažila zapsat, ať už to bylo cokoli. Pak vzhlédla od poznámek a s dokonalou intonací terapeutky pravila: „Povězte mi o tom více.“

Grace se nadechla a pokračovala. To byla jedna z ironií její profese, vysvětlovala, že když se zeptáte, co by měl ideální partner splňovat, všichni odpovídají rozumně, zrale a poučeně: Chránit a být dobrý parťák, pečovat a podporovat v rozvoji, být přívětivý přístav, odkud by byla radost vyplouvat do světa. Ale když to pak srovnají se svými vlastními svazky, nesporné pravdy jsou fuč. Titěž vnímaví a výřeční lidé jsou na to sami anebo svádějí boje se stále menším úspěchem. Zažívají pocity opuštěnosti, rozepře, soupeření a neschvály, a to vše jenom proto, že kdysi řekli své ano nesprávné osobě.

Takže s tím malérem přijdou za ní, doufajíce, že to za ně nějak napraví, jenže v ten okamžik už je na vysvětlování pozdě. Vysvětlovat se mělo *předtím*, než té nesprávné osobě řekli ano.

„Budu se vdávat,“ vypálila Rebecca zničehonic, poté co dopsala větu.

„Gratuluju,“ popřála jí Grace. „To je báječné.“

Dívka dostala záchvat smíchu: „*Určitě?*“

„Ano, určitě. Doufám, že se vám nádherně vydaří svatba, a především pak manželství.“

„Takže zdařilé manželství existuje?“ vychutnávala si ji.

„Samozřejmě. Kdybych v to nevěřila, neseděla bych tady.“

„A nejspíš byste nebyla vdaná.“

Grace se zdvořile usmála. Byl to boj, dostat z ní i to omezené množství informací, na nichž její PR manažerka trvala. Terapeutky mluví o svém soukromí nerady; na rozdíl od spisovatelek. Slíbila Jonathanovi, že jejich soukromí a rodinný život do toho pokud možno tahat nebude. I když se zdálo, že to nese lépe než ona sama.

„Vyprávějte mi o svém manželovi,“ pronesla Rebecca, přesně jak Grace očekávala.

„Jmenuje se Jonathan Sachs. Potkali jsme se na vysoké. Vystudoval medicínu.“

„Takže je lékař?“

Pediatr, upřesnila Grace. Jméno nemocnice jí nechtěla prozradit. To nepřipadalo v úvahu. Všechno ostatní bylo volně dostupné na internetu po zadání jejího jména do vyhledavače, protože ji zmínili v jednom článku v *New York Magazine* před pár lety, ve speciálním vydání věnovanému nejlepšímu lékaři. Jonathan byl na fotce vymydlený, ale jeho přerostlé kudrny už volaly po kadeřnických nůžkách. Na krku se mu houpal obligátní stetoskop a z náprsní kapsy čouhalo obří barevné lízátko. Na rtech mu hrál unavený úsměv a na klíně se mu křenil klouček bez vlasů.

„Děti máte?“

„Jednoho syna. Henrymu je dvanáct.“

Pokývala hlavou, jako by tohle něco dokazovalo. Vtom se ozval bzučák.

„Super,“ komentovala to Rebecca. „To bude asi Ron.“

Ron musí být ten fotograf. Vstala, aby ho pustila dál.

Čekal v hale, ověšený těžkými kovovými kufříky. Když otevřela dveře, měl zrovna v ruce mobil a někomu psal.

„Dobrý den,“ řekla hlavně proto, aby upoutala jeho pozornost.

„Zdravím,“ odpověděl vlažně a pohlédl na ni. „Jsem Ron. Řekli vám, že přijdu?“

„Ano, těší mě,“ potrásla mu rukou. „Tak moment. Vlasy a make-up mi jako bude dělat kdo?“

Rozpačitě si ji měřil pohledem. Nebyl si jistý, jestli žertuje.

„Žertuju,“ zasmála se, ale v duchu byla zklamaná, že vlasy ani make-up nebudou. Docela v ně doufala. „Tak pojďte dál.“

Nemotorně si to nakráčel dovnitř se dvěma kufry, pak se vrátil pro ostatní. Byl vysoký jako Jonathan a nejspíš měl i podobnou postavu, přemítala Grace, nicméně její muž si nedával tak legračně úzkostlivý pozor na zatažené břicho.

„Nazdar, Rone,“ pronesla Rebecca, která popošla na práh kanceláře. Všichni tři teď trčeli v čekárně, která byla ještě menší než kancelář. Ron se kysele rozhlížel: pár čalouněných křesel, indiánský kobereček Navajo, starší čísla *New Yorkeru* ve tkaném košíku na podlaze.

„Říkala jsem si uvnitř?“ nadhodila Rebecca.

„Můžeme to zkusit.“

Uvnitř to bylo očividně lepší než v čekárně. Ron přinesl osvětlení, zakřivené bílé plátno a z jednoho kufříku začal dolovat foťáky. Grace nervózně postávala u gauče, tohle nebyla tak úplně její parкета, i když jinak měla pod nohama známou půdu, a pozorovala, jak její kožené křeslo vyhošťují do čekárny. Fotograf odtáhl její psací stůl

a postavil na něj světlo, krabičku na pochromované stopce vydávající ostrou záři, a plátno upevnil na protější stěně. „Většinou s sebou mí-
vám pomocníka,“ ucedil.

Laciná práce, blesklo jí hlavou. Nízká priorita.

„Hezké kytky. Ty se budou naproti té zdi dobře vyjímat. Posunu je do záběru.“

Grace kývla na souhlas. Ach ta Sarabeth. Vážně poklad.

„Chcete se...“ hlesl a pohlédl na Rebeccu, která tam stála se zkříženými rukama na čných prsou.

„...upravit?“ dokončila za něj větu Rebecca. Právě se stala obrazovou redaktorkou.

„No jo. Jasně.“

Grace je ponechala svému osudu a zamířila do koupelničky, která byla tak malá, že kdysi rozplakala jednu její obézní klientku, a jejíž osvětlení taky nebyla žádná výhra. Toho právě teď horče litovala, protože i kdyby se uměla zázračně proměnit v atraktivní labuť, která by odpovídala její představě o *Vogue* a jeho standardech, silně pochybovala, že by to bylo možné v tomhle děsném šeru. Nenapadlo ji nic lepšího než umýt si obličej mýdlem na ruce a osušit ho papírovým ručníkem z dávkovače. Moc to nepomohlo, zírala na svůj o něco čistší, ale jinak stále stejný obličej se srdcem v krku. Z kabelky vytáhla korektor a dvakrát s ním čárlna pod oči, leč efekt to mělo prakticky nulový: Vypadala teď jako unavená ženská s korektorem pod očima. Copak si k *Vogue* mohla tenhle laxní přístup dovolit?

Byl to natolik naléhavý problém, aby volala přítelkyni na telefonu Sarabeth? Grace by ji nerada vyrušovala od její skutečné práce, která se týkala *opravdických* spisovatelů. Jinými slovy, nerada by ji vytrhla z intenzivní literární disputace s vítězem *Národní ceny literárních kritiků* otázkou, zda se má – ona, Grace – vyplížit ven do lékárny a vyprosit si tam nějaký zázračný elixír krásy. A co s vlasy? Má si je nechat stočené a uhlažené, sepnuté bytelnými sponkami

(které ve skutečnosti patřily do staromódních umělohmotných ná-
táček a sháněly se čím dál hůř)? Anebo je rozčesat a rozpustit, cítit se
neupraveně a vypadat jako děčko?

*Měla bych být ráda, uvažovala trdnomyslně, že ještě vypadám
jako děčko.*

Ale dětským střevíčkům už pochopitelně odrostla. Byla zralou
ženou, samostatnou a kultivovanou, s řadou závazků a odpovědnos-
ti, a jako taková si před lety stanovila jasné parametry i pro svůj
vzhled, kterých se držela, s úlevným pocitem, že nemusí pořád mě-
nit vizáž jako chameleon anebo se snažit o víc, než na co měla. Ne-
vadilo jí, že působí neslaně nemastně a příliš formálně, protože do
té Grace, která vegetovala v džínech v domě u jezera a rozpouštěla si
vlasý, sotva dorazila domů z práce, tak do té lidem zvenku opravdu
nic nebylo.

Byla *dostatečně* mladá. *Dostatečně* atraktivní. Působila *dostateč-
ně* kompetentní. O to nešlo.

Ale to s tou slávou... Hm, přihořívá. Kéž by si tak za sebe mohla
najmout herečku (vyšší a hezčí!), která by hrála roli autorky její kni-
hy. Neváhala by ani minutu. Herečku se sluchátkem, do kterého by
jí Grace našeptávala, co má říkat (*V obvyklé většině případů vám váš
budoucí choť prozradí vše, co potřebujete znát, a to velice rychle...*),
někoho uměřeného typu Ellen DeGeneresové. *Ale já už jsem velká
holka*, uvažovala Grace, zatímco hřbetem ruky roztržitě stírala prach
ze zrcadla. Vyдалa se zpátky za těmi dvěma.

V Gracině křesle teď seděla Rebecca a hypnotizovala svůj te-
lefon. Konferenční stolek natočili ke gauči, na něj postavili džbán
s růžemi a pracovní výtisk její knihy naaranžovali krapet stranou, ale
přitom dost dopředu na to, aby se vešel do záběru. Nikdo jí nemusel
říkat, kam se má usadit.

„Váš manžel je k sežrání,“ řekla Rebecca.

„Ehm, ano,“ odpověděla. Nebyla ráda středem pozornosti. „Díky.“

„Jak jenom může?“ otázala se.

Ron, který už se na svět díval přes čočku jednoho ze svých fotoaparátů, hlesl: „Může co?“

„No léčit děti nemocné rakovinou.“

„Pracuje jako dětský onkolog,“ upřesnila Grace. „V Memorialu.“

Plný název nemocnice zněl Memorial Sloan-Kettering. Doufala, že to ti dva neudrží.

„To bych já dělat nemohla. Zasloužil by svatozář.“

„Odvádí dobrou práci,“ pronesla Grace. „Je to náročný obor.“

„Ježíši,“ přisadil si Ron, „to bych nemohl ani já.“

Naštěstí to po tobě ani nikdo nechce, pomyslela si podrážděně.

„Nevěděla jsem si rady s vlasy,“ snažila se odvést jejich pozornost.

„Co myslíte?“ Dotkla se svého pevného uzlu na zátylku. „Mohla bych si to rozpustit. Hřeben mám.“

„Ne, to je v pohodě. Aspoň je vám vidět do obličeje. Ok?“ zeptal se. Dotaz však směřoval na Rebeccu, ne na ni.

„Uvidíme,“ podpořila jeho rozhodnutí.

„Ok,“ na to on.

Opět pozvedl foťák, koukl do něj a řekl: „Takže nejdřív pár zkušených foteček, jo? Žádný velký stres.“ A než stačila odpovédět, ozvalo se hlasité, kovové cvaknutí.

Grace jako by v tu ránu spolkla pravítko.

„Tak takhle by to nešlo,“ smál se Ron. „Vždyť já přece nekoušu. Cítíte se nesyvá?“

„Vlastně ano,“ snažila se o úsměv na oplátku. „Dělám to poprvé. Myslím focení pro časopis.“

Čímž jsem úspěšně dovršila své veřejné zostuzení, říkala si, zatímco ji opouštěla veškerá kuráž.

„No, lepší časopis si pro takovou premiéru nedokážu představit!“ řekl Ron povzbudivě. „A já vám ručím za to, že na mých fotkách budete vypadat tak úžasně, že si vás spletou se supermodelkou.“

Grace se zmohla akorát na neupřímné zasmání a nepatrně změnila svůj posed na gauči.

„Bezva!“ ozvala se zničehonic Rebecca. „Ale nohu přes nohu si dejte opačně. Kvůli lepšímu úhlu.“

Grace poslechla.

„A jedem!“ zahlásil čiperně Ron a zahájil cvakací kanonádu snímků. „Takže,“ prohodil, zatímco se různě nakláněl a skláněl za účelem pořízení – pokud tomu tedy Grace správně rozuměla – série drobných variací na jeden úhel záběru, „jak se ten váš román jmenuje?“

„Román? Já? Jen to ne! Román bych napsat neuměla.“

Napadlo ji, že by asi neměla moc mluvit. Jak to bude na fotkách vypadat?

„Ona vám nevyšla nová kniha?“ ptal se, aniž na ni pohlédl. „Já myslel, že jste spisovatelka.“

„Ne. Tedy vlastně ano. Napsala jsem knihu, ale spisovatelka nejsem. Chci říct...“ Grace se zamračila: „Je to kniha o manželství. Specializuji se na práci s páry.“

„Je to terapeutka,“ pomáhala jí Rebecca.

Ale nebyla přece jenom i spisovatelka? přemítala znepokojeně Grace. Nestala se jí v okamžiku, kdy svou knihu dokončila? A pak ji napadlo ještě něco. „Nenapsal ji pro mě žádný najatý spisovatel,“ pronesla důrazně, jako by čelila obvinění. „To já ji napsala.“

Ron ustal ve focení a zíral do digitálního monitoru.

„Asi...“ pravil, aniž by jí věnoval pohled, „bych potřeboval, abyste se posunula trochu víc doleva. Promiňte, myslel jsem doleva z mého pohledu. A mohla byste se trošičku zaklonit? ...dobry,“ řekl zamyšleně. „S těmi vlasy jsem se asi spletl.“

„Fajn,“ řekla Rebecca.

Grace sáhla dozadu, hbitě odstranila své tři masivní sponky a k ramenům se jí svezlo její pečlivě udržované mikádo tmavě

hnědých vlasů. Chtěla je uhladit, ale on ji včas zarazil. „Nechte to tak,“ pravil. „Takhle to vypadá dobře. Umělecky. Vy to nevidíte, ale ty tmavé vlasy tvoří hezký kontrast k vaší halence.“

Neopravila ho. Samozřejmě že to nebyla halenka, ale měkký svetřík z kašmíru tenkého jako pergamen – podobných měla doma asi pět. Ale o halenkách si s Ronem povídat vážně nechtěla, a to i přes to, že fotil pro *Vogue*.

Následovalo polohování vázy. Pak knihy na stole. „Dobrá,“ zahlásil. „Výborně. Jde se na věc.“

Znovu se dal do díla. Rebecca mlčky přihlížela. Grace se snažila nezapomenout dýchat.

Na tomhle gauči asi nikdy neseděla a byla to divná perspektiva. Všimla si, že plakát Eliot Porterové visí nakřivo, a na vypínači u dveří zahlédla šmouhu. *S tím se musí něco provést*, pomyslela si. Možná bylo načase dát Eliot Porterovou pryč. Už jí měla dost. Eliot Porterové musel mít dost snad úplně každý.

„Manželství,“ vypálil najednou. „To je docela velké sousto. Člověk by nečekal, že se v tom dá přijít ještě s něčím novým.“

„Ale dá, vždycky,“ řekla Rebecca. „Je to totiž věc, kterou nechce nikdo pokazit.“

Polekl na koleno a fotil z podhledu. Grace se snažila vybavit, jestli to prodlužuje, nebo zkracuje krk. „Já o tom nikdy moc nepřemýšlel. Řekl bych, že když potkáte tu pravou, tak to prostě víte. Tak jako já, když jsem potkal svou ženu. Přišel jsem domů a řekl jsem spolubydlícímu: ‚Našel jsem ji.‘ Bylo to jako láska na první pohled.“

Grace zavřela oči. Pak si vzpomněla, kde je, a zase je otevřela. Ron odložil jeden přístroj a vybíral si nový, s nímž kolem ní hodlal šaškovat dál. Vzduch byl na chvíli čistý, takže mohla mluvit.

„Problém je, když lidi berou tohle ‚prostě to víte‘ moc vážně, a přehlídnu tak protějšky, s nimiž ten pocit nemají. Já si totiž myslím, že pro každého z nás existuje spousta potenciálních partnerů, se

kterými by nám to mohlo klapat a které stále potkáváme. Když jsme ale do té bájně lásky na první pohled příliš zakousnutí, můžeme minout úplně úžasně lidi jen proto, že nás při setkání s nimi nezasáhne blesk.“

„Mohla byste chvíli koukat sem?“ řekla Rebecca.

Jinými slovy, mohla byste držet klapačku? pochopila Grace. Sledovala, jak Rebecca okupuje její křeslo a stůl, a pokusila se ten nepříjemný fakt kompenzovat širokým úsměvem. Pročež se cítila ještě hůř.

Jenomže v tom bylo ještě něco jiného, a jak tu tak seděla, nepohodlně natočená, zkroucená jako paragraf, ta další věc se začala drát na povrch nad momentální potíže s focením pro *Vogue* (jehož čtenářky – a tím si byla jistá – si ji s modelkou rozhodně nespletou) a vysídlením na její vlastní gauč, až se před ní zjevila v celé kráse. Šlo o neoddiskutovatelnou skutečnost, že i ona – stejně jako fotograf Ron a s ním neurčitá množina pacientů této poradny spolu s neodhadnutelným množstvím budoucích čtenářů její knížky – taky *prostě věděla*, že se provdá za Jonathana Sachse a bude ho milovat až do konce života, sotva na něm poprvé spočinula pohledem. Tuhle strohou pravdu tajila před agentkou Sarabeth, redaktorkou Maud i PR manažerkou J. Coltonovou, právě tak jako to teď zamlčela novinářce Rebecce se svatbou na spadnutí a Ronovi, co stejně jako ona *prostě věděl*, že potkal svou budoucí ženu. Jela tehdy večer přes řeku Charles v prvním poryvu podzimu spolu s kamarádkou Vitou a jejím klukem na halloweenskou party na lékařské fakultě. Ostatní už vyrazili, ale ona potřebovala na záchod a zamotala se ve sklepe, takže pobíhala podzemními chodbami jako lapená myš, čím dál ztracenější, naštvanější a vyděšenější. A najednou měla zničehonic společnost. Muže, kterého okamžitě poznala, ačkoli ho nikdy předtím neviděla. Byl šlachovitý, vlasy měl v hrozném stavu a tvář mu hyzdilo několidenní strniště. Měl na sobě univerzitní tričko Johns Hopkins, nesl

plastový koš s prádlem, na jehož vrcholu se kymácela kniha o Klondiku, a když ji spatřil, usmál se: a tím úsměvem vychýlil Zemi ze své osy, rozsvítil tu temnělou chodbu, vyrazil jí dech a obrátil život vzhůru nohama. Dříve než se Grace vůbec stačila nadechnout, se tenhle doposud bezejmenný muž stal tím nejdůvěryhodnějším, nejcennějším a nejpotřebnějším člověkem v jejím životě. *Prostě to věděla.* Tak si ho vybrala, díky čemuž teď žila ten pravý život s pravým mužem a dítětem, v pravém domově, se správnou prací. Přesně takhle se jí to přihodilo. Ovšem přiznat nahlas to nemohla. Obzvlášť ne teď.

„Heleďte, co kdybych udělal pár snímeků zblízka? Neva?“ řekl Ron.

Jen si posluž, pomyslela si Grace. Copak měla na vybranou?

„Tak jo,“ odpověděla Rebecca, čímž potvrdila, že o Gracin názor tu vlastně nešlo.

Grace se naklonila dopředu. Ta čočka se zdála strašně blízko, jen pár centimetrů od ní. Zajímalo ji, jestli by na druhé straně spatřila jeho oči, kdyby se do ní zadívala, a tak se vpila pohledem hluboko dovnitř, ale našla tam jen hladký temný povrch a bouřlivé cvakání: uvnitř nikdo nebyl. Pak přemítala, jaké by to bylo, kdyby spoušť mačkal Jonathan, ale nemohla si vybavit, kdy naposledy viděla Jonathana s foťákem, *cvak*, tím spíš takhle blízko jejího obličeje. To ona byla vrchním rodinným fotografem, ačkoli nevlastnila žádný z těch posledních výkřiků techniky, které jí teď okupovaly kancelář, a neměla ani Ronovy schopnosti, nemluvě o zápalu pro kompozici. Ona prostě jen pořizovala narozeninové snímky, fotky z návštěvních dnů na táboře, *cvak*, snímek spícího Henryho v převleku za Beethovena a *cvak*, obrázek, na kterém hraje šachy s dědou, *cvak*, její oblíbená fotka Jonathana, pár minut po dokončení silničního závodu na Den obětí války u jezera, s obličejem politým vodou, výrazem nekonečné pýchy a sotva znatelného chtíče. *Anebo mi to tak přišlo až zpětně,*

ptala se Grace sama sebe, *cvak*, že na té fotce odjakživa vidím chtíč, protože si později spočítala, že Henry byl počat jen několik málo hodin poté, co snímek pořídila. Jen co se Jonathan najedl a dal si dlouhou, horkou sprchu, odnesl ji do její dětské postele a, *cvak*, totálně ji dostal, opakoval její jméno pořád dokola, a ona si vybavovala pocit absolutního štěstí a, *cvak*, ne proto, že spolu zrovna zadělávali na dítě, které šíleně moc chtěla, ale naopak kvůli tomu, že v ten okamžik jí to bylo ukradené, byl to jen on, *cvak*, oni dva a to všechno, a dnes už jen vzpomínka na to všechno, deroucí se na povrch, jedno oko a to druhé, obě skryté za čočkou, ohlížející se zpět.

„Moc hezké,“ řekl Ron a odložil foťák. Teď už byly jeho oči zase vidět: měly hnědou barvu a nic mimořádného na nich nebylo. Grace se rozpačitě zasmála. „Ne, vážně to bylo dobré,“ nepochopil ji. „Máte to za sebou.“

2. KAPITOLA

NAD VÝCHOVU DĚTÍ NENÍ

Promyšlená zanedbanost domku Sally Morrisonové-Goldenové na Východní 74. ulici začínala exteriérem, jehož součástí byly dva truhlíky s tuctovou zelení v kómatu a splasklý červený balon přivázaný k mříži nade dveřmi. Dům se v té postranní ulici krčil za listnatými stromy podél silnice, mezi dvěma vyšperkovanými vilami z téže doby (nejspíš je postavil stejný architekt nebo stavař), s ušlechtilou a očividně drahou květenou, jejichž naleštěná okna svého souseda-otrhance pravděpodobně snášela jen s těžkým srdcem. A když tělnatá německá au-pair pustila Grace dál, ukázalo se, že bezprostřední a všudypřítomný binec vesele bují i uvnitř, počínaje prahem (dveře se totiž nedaly pořádně otevřít kvůli napěchovaným nákupním taškám, které se válely těsně za nimi) a pokračuje chodbou, přes kuchyň a po schodech dále nahoru ve stopách klasického svinčíku po dětech (který se táhl až tam, kam oko nedohlédlo). Mělo to celkem propracovaný systém, říkala si Grace, když za ní au-pairka (Hilda? Helga?) zavírala dveře a ona opatrně vkročila dovnitř. V tom bohatém městě byla Sally asi nejzámožnější člověk, kterého Grace osobně znala, a určitě zaměstnávala i někoho, kdo měl na starosti

úklid, neřkuli řád, který nejspíš přece jen trochu narušovala čtveřice zdejších ratolestí (plus dvě děti z prvního manželství Simona Goldeny, jež přijížděly na víkend vybaveny vlastními domácími úkoly, sportovním náčiním a elektronikou). Hromadění věcí tedy zřejmě patřilo k Sallyiným libůstkám. Hromádka vyřazených bot, vratký štos *Observerů* a *Timesů*, vybroušené nákupní tašky z Children's Place a Sam Flax, které překážely na schodech – Grace při pohledu na ně začala mimoděk počítat: pět minut, než to člověk odnese, vybalí, složí nákupní tašky a uloží je pro případné použití v budoucnu; dvě minuty, než se schovají účtenky do krabice nebo správné složky, než se z oblečení odstříhnou cedulky a zanesou se do prádelny; další dvě na úklid barviček a roztahaných čtvrtků, a konečné dvě minuty na sesbírání zbylých papírů a jejich vyhození do koše na recyklovaný odpad. Celkem jedenáct minut maximálně, a teď upřímně: copak by jim upadla ruka? Elegantní dům v národním stylu Greek revival volal o pomoc, jeho ozdobné lišty a precizní štuky zanikaly pod dětskými malůvkami prsty na zeď a koláže z těstovin, porůznu přitlučené a nalepené po zdech, jako by ani nepatřily k obytnému domu, ale chodbě školky. Dokonce i satební smlouva ketuba, bohatě zdobená a celá v hebrejštině, která vypadala jako stránka ze semitské *Knihy z Kellsu*, visela v rámečku z nanukových dřívků a chuchvalců prachu, mezi nimiž prosvítaly hrudky ztuhlého lepidla. (Tak tohle celkem sedí, musela uznat Grace, vzhledem k tomu, že Sally konvertovala k židovství na přání tehdejšího snoubence a že po svatbě židovská víra obou manželů postupně vyšuměla.)

Šla za zvuky zahájené schůzky do zadní části domu, v níž byla nedávno rekonstruovaná kuchyně propojená se zahrádkou. Sally seděla mezi patolízalskou Amandou Emeryovou a Sylvii Steinmetzovou, svobodnou matkou geniálního dítěte, dcerky Daisy, kterou adoptovala z Číny, když jí byl rok, a která přeskočila celou třetí třídu, a stala se tak nejmladší školačkou v dějinách základní školy v Reardenu.

„Díkybohu...“ zasmála se Sally směrem k ní. „Teď už se snad konečně pohneme z místa.“

„To jdu tak pozdě?“ zeptala se Grace, i když věděla, že ne.

„Ani ne, ale vypadá to, že bez tvého uklidňujícího vlivu prostě nic nesvedeme.“ Přechytila si batole, jež se jí kroutilo na klíně: byla to její nejmladší dcerka Djuna (poučila je Sally) pojmenovaná po zesnulé tchýni Doris.

„Ještě kafe?“ zeptala se Hilda nebo Helga, která Grace doprovázela do kuchyně. Byla bosky, a ani její chodidla nevypadala zrovna čistě, uvědomila si Grace. V nose měla kroužek z tmavého kovu, který budil podobný dojem.

„Asi jo. A mohla by sis prosím tě vzít mimíse? Bez ní nám to půjde rychleji,“ řekla Sally a znělo to omluvně.

Au-pairka si mlčky převzala svíjející se Djunu, kterou jí Sally podala přes stůl. Djuna vycítila blížící se odříznutí od centrály, a tak spustila řev, jako by ji na nože brali.

„Pá pá, broučku,“ vrkala Sylvia. „Je fakt rozkošná.“

„Ještě aby ne,“ pronesla Sally. „Další děcka už neplánuju.“

„Váááážně?“ ozvala se Amanda. „To Neil a já si necháváme vrátka otevřená.“

Grace, která Amandu tolik neznala, si nebyla jistá, co tím přesně myslí. Vasektomii? Zmražená vajíčka? Amanda měla desetiletá dvojčata, a přestože byla nedávno na „omlazení obličeje“, musela mít dobrých pětadvacet.

„Tak to pěkně děkuju. Po pravdě i Djuna byla takové překvápko, ale řekli jsme si, co ksakru?! Chci říct, proč ne?“

Přesně tak, pomyslela si Grace a stejně jako ostatním přítomným ženám jí bylo naprosto jasné, co v New Yorku takové čtyři děti (neřkuli šest) obnášejí. Dva potomci znamenali, že jste se rozmnožili a zachovali přitom správný počet; už to byl celkem drahý špás. Do třetice všeho dobrého i zlého, ale bez soukromých škol, letních

táborů, ledního hokeje ve sportovním areálu Chelsea Piers a služeb vzdělávacího poradenství IvyWise. No a čtyři děti vyžadovaly za prvé chuťu navíc, za druhé rodinný dům. Nemohli jste přece po těch chudáčcích chtít, aby se o své dětské pokojíky dělili. Dítka přece potřebovala vlastní prostor na vyjadřování své jedinečnosti.

„Vždyť přece,“ rozvíjela myšlenku dál, „nad výchovu dětí není. Měla jsem parádní kariéru, ale co se narodila Ella, ani jsem si na ni nevzpomněla. Nehnul se mnou ani loňský sraz spolužáků, kde mi všechny ženské, co se mnou chodily na vysokou, tlačily do hlavy kecy o tom, jak jsem to jenom mohla vzdát a co prý můj nenaplněný duševní závazek vůči Yaleu. Provrtávala jsem je pohledem a říkala *si jste vedle jak ta jedle*. Nenech si od nikoho vymluvit, že tohle je ta nejdůležitější věc, která se dá udělat,“ chrchlila na Amandu se svatým zaujetím.

„Jasně, já vím,“ pípla Amanda. „Ale kupříkladu moje dvojčata, to je ti takového zlobení! Vůbec nic nechtějí dělat společně. Pokud chce jedna do hudebky Broadway Kids, druhá musí mít gymnastiku. Celia dokonce ani nechce jet se svou sestrou na stejný tábor, což pro mě znamená dva návštěvní týdny v Maine. Děkuju pěkně, to snad ani nemuselo být.“

Hilda/Helga přinesla kávu a servírovala ji na dlouhý venkovský stůl. Grace dala v plac krabici máslových sušenek z cukrárny Greenberg, které se setkaly s nadšeným ohlasem.

„Moje stehna tě nenávidí,“ pronesla Sally a vzala si rovnou dvě najednou.

„Tvoje stehna nemají na nic podobného nárok,“ odpálkovala ji Amanda. „Já jsem je viděla. Celý Upper East Side by ti ty stehna mohl závidět.“

„No jo,“ pýřila se Sally, „je fakt, že teď na sobě docela makám. Simon se nechal slyšet, že když dám plážový půlmaraton, vezme mě za odměnu do Paříže.“

„Moje máma vozila domů něco podobného,“ prohodila Sylvia, zatímco degustovala sušenku. „Znáš takové ty skořicové buchty? Jmenovaly se nějak německy.“

„Šneky,“ řekla Grace. „Byly vynikající.“

„Tak začneme teda?“ zeptala se Sally. Nebyla newyorská rodačka a vypadala podrážděná, že nemá čím přispět k všeobecné nostalgii.

Dámy vytáhly zápisníky a odjistily propisky. Přitom nesměle pokukovaly po Sally, která jejich výbor hostila a zároveň mu předsedala. „Takže. Zbývají dva dny. A my zatím...“ trhla rameny jako pubertáčka. „Ale nějak to uděláme.“

„Tím si nejsem tak úplně jistá,“ pronesla Sylvia.

„Bude to v pohodě. Mrkněte...“ Sally otočila svůj žlutý zápisník, kde se skvěl hezounký sloupeček položek sepsaný modrou fixkou Sharpie. „Lidi chtějí přijít a utratit peníze. Na tom jediném záleží. Zbytek jsou detaily. Máme dvě stě potvrzených hostů. Skoro dvě stě. Už to je úspěch.“

Grace hodila očko po Sylvii. Z těch tří ji znala nejlépe, anebo aspoň nejdéle. Ne že by byly bůhvíjaké kamarádky. Určitě ale věděla, že Sylvia není žádná drbna.

„U Spenserů jsem se byla kouknout včera ráno. Sukiina asistentka a manažer domácnosti mě provedli celým domem.“

„Suki tam nebyla?“ zeptala se Sylvia.

„Ne, ale s personálem jsem už všechno probírala.“

Grace pokývala hlavou. Učinit místem konání obydlí Spenserů byl majstrštyk, z něž zřejmě plynula i ta záplava potvrzených účastí o ceně 300 dolarů za osobu. Suki Spenserová, třetí žena Jonase Marshalla Spensera a matka budoucích žáků Reardenu, bydlela v jednom z legendárních bytů ve městě (ve skutečnosti to byly tři byty o dvou patrech, zabírající celou šířku budovy na Páté Avenue, kde se byt nacházel). Zčistajasna zavolala minulý měsíc – přesněji řečeno její asistentka zavolala – s tím, že paní Spenserová lituje, že

se nemohla přímo zapojit do činnosti výboru, a tak by alespoň ráda dala k dispozici své sídlo. Její zaměstnanci mohou podávat jídlo, které jim bude dodáno, a jako hostitelé zajistí též víno. Spenserovi měli v kalifornské vinařské oblasti Sonoma vlastní vinohrad.

„Ty ji znáš?“ obrátila se Grace na Sally.

„Ani ne. Párkrát jsem na ni mrkla na chodbě ve škole, to je všechno. A samozřejmě jsem ji mailem vyzvala k členství ve výboru, ale vůbec by mě nenapadlo, že na to zareaguje, a už vůbec ne takhle.“ Potvrzení hosté museli projít bezpečnostní kontrolou, což byla otrava. Která za to ale stála.

„Panebože, já jsem z toho úplně hotová,“ švitořila Amanda. „Viděli jste ty Pollocky?“

Dva obrazy malíře Jacksona Pollocka jim visely v jídelně. Grace je viděla vyfocené v časopise *Architectural Digest*.

„Řekla bych, že jo,“ pronesla Sally celkem upřímně. „Sylvie, ten tvůj kámoš s tím počítá? Je to od něj fakt super, že přijde.“

Sylvia přikývla. Měla kontakt v aukční síni Sotheby's, jenž přislíbil, že se jejich dražby ujme. „Prý je to protislužba za to, jak jsem mu píchla s trigonometrií na škole v Horace Mann. Což si nějak nevybavuju.“

„A ta dražba?“ zeptala se Grace. Měla před očima Sallyin seznam a chtěla, aby to pokud možno odsýpalo.

„Správně. Mám tady opravený katalog. Amando, kam jsem ho dala?“

Amanda ukázala na zmuchlanou brožurku uprostřed rozházených papírů na stole.

„Fajn,“ řekla Sally. „Ještě to není finální verze, můžeme přidávat položky až do zítřejšího rána, odpoledne to jde do tisku a pak... Sylvie?“

„Vyzvednu je v sobotu v jednu,“ zahlásila poslušně.

„Výtečně.“ Nasadila si brýle, otočila titulní list a pustila se do první stránky.

Květiny z ateliéru L'Olivier a Wild Poppy. Pobyt v šesti hotelech ze sítě Hamptons House, jeden z nich na Fire Islandu. („V křídle pro rodiny s dětmi,“ ujistila je Sally), po dvou ve Vailu a Aspenu a jeden v Carmelu v New Yorku (který byl přijat vlažněji než ostatní). Na seznamu byla i konzultace se špičkovým aranžérem (dcera ve dvanácté třídě), hodina vaření pro osm osob v nesmírně populární restauraci Tribeca (syn PR manažerky v sedmé), možnost vyzkoušet si den v křesle starosty New Yorku (jeho analytik měl dvojčata a velmi na jejich prestižní škole stál o dvě místa ve školce na příští rok) a cosi s názvem „facelift kmenových buněk“ s lékařem z New York University, což znělo tak děsivě (a úžasně bizarně!), až si Grace idiotsky poznamenala, že o tom musí od Jonathana zjistit víc.

„A – myslím, že jsem vám to psala mailem,“ pronesla Sally. „Ale možná taky ne. Každopádně Nathan Friedberg nám nabídl místo na svém táboře.“

„Sally, to je báječné!“ zvolala Amanda.

„Co je to za tábor?“ ptala se Grace.

Amanda se na ni obrátila: „No přece jeho tábor. Ten, co rozjíždí.“

„Psali o tom v *Avenue*,“ doplnila Sally.

„Léto tam vyjde na dvacet pět tisíc dolarů,“ hlesla Sylvia.

„To musí být... spousta vodního lyžování,“ glosovala Grace.

„Nic takového. Zapomeň i na vázání uzlů a táboráky,“ pravila Sylvia a ještě víc tím Grace zmátla. „Na děti obyčejných smrtelníků tam není nikdo zvědavý.“

„No podle mě je to prostě geniální,“ rozprávěla Amanda. „Řekněme si to upřímně, děti, které tam pojedou, budou jednou ve vedoucích pozicích. Potřebují proniknout do světa byznysu a porozumět základům filantropie. Nathan mi kvůli tomu volal. Zajímalo ho, jestli se zúčastní i naše dvojčata. Řekla jsem, že bych vážně moc ráda, ale že by mě zabily, kdybych jim překazila jejich tábory v Maine. Už tam mají partičku.“

Grace to pořád nedocházelo: „Kde se ten tábor koná? Co se na něm dělá?“

„Ale ne, oni přece nikam cestovat nemusí. Každé ráno je nabere autobus a odveze na besedu se zajímavými osobnostmi,“ řekla Sally. „Podnikatelé a lidi, co dělají do umění. Dozvědí se něco o byznys plánech a investicích. Zúčastní se exkurzí do firem ve městě a okolí. Minimálně jednou vyrazí do Greenwich, pokud vím. A víkendy jsou volné, tak ty můžou strávit podle libosti. Přihlásila jsem tam Ellu. Bronwen chce strávit celé léto na pláži. Má tam koně. No a pak mě napadlo, *kdyby tak do aukce věnoval jedno místo*. Má přece hodnotu dvaceti pěti tisíc dolarů. Kdyby se to pro školu podařilo získat, bylo by to úžasné.“

„Bravo, Sally!“ zasmála se Amanda. „To je prostě skvělé.“

„Ano,“ zmohla se Grace k reakci, ačkoli v tom pořád tápala. A líbilo se jí to čím dál méně.

Vrátily se zpátky k seznamu. Vysokoškolské vzdělávací poradenství. Předškolní vzdělávací poradenství. Genealožka, která přijde až k vám domů s vlastním počítačem, takže žádné otravné on-line vyplňování na vlastní pěst, a namaluje vám překrásný rodinný strom. (Grace blesklo hlavou, jestli by neměla koupit právě tohle. Něco si přece jen vybrat musí a copak by to nebyl bezva dárek pro Henryho? Ale myšlenka na Jonathanovu příšernou rodinu ji od toho odradila. Představa, že bude mít její syn tyhle zákeřné lidi na svém stromu života, ji rozzuřila, pak vyvolala pocity viny, a nakonec Grace cítila jen nekonečný smutek. Chudák Henry. Musel se spokojit s jediným prarodičem. Vědomí, že ti lidi pořád existují, a to jen několik hodin cesty odsud, ale přitom je ani nenapadne se ukázat a věnovat se vnukovi, to ještě zhoršovalo.) A dále doktoři: dermatologové, plastičtí chirurgové. A pak kdosi, komu Amanda říkala „ten přes prsty na nohou“.

„Jedna jeho holka chodí do třetí a druhá je ve třídě s Daphne,“ vysvětlovala Sylvii.

Sylvia se znepokojeně zamračila: „A co má s prsty na nohou?“

„Proslavil se zmenšováním druhého prstu, aby nepřechuhoval nad palec. Tak jsem si odpoledne počkala na jeho ženu a zeptala se, zda by do aukce nevěnoval zkrácení prstu.“

Jednoho? pomyslela si Grace. A co ta druhá noha?

„Já se nebojím zeptat. Proč taky, že jo? Můžou snad říct něco jiného než ano nebo ne? Ale ,ne‘ neřeknou skoro nikdy. Jak by taky mohli, vždyť je to škola jejich dětí! Měli by být rádi, že můžou přispět svými službami. Bez ohledu na to, jestli jde o instalatéra, nebo doktora, no ne?“

„No dobře, ale...“ Grace si nemohla pomoci. „Ty mluvíš, jako by měli lidi na výběr. Jenomže většina doktorů se nezabývá věcmi, které...“ Nejradši by řekla něco o marnivosti, ale včas se zarazila. „Které... by byly lidem příjemné.“

Amanda poposedla a zírala na Grace. Nezdálo se, že by ji to naštvalo, spíš jen vyvedlo z míry.

„To není pravda,“ řekla. „Vždyť přece... všichni se musíme starat o své zdraví. Ať už jde o žaludek nebo srdce, pořád je to ta samá péče o tělo a každý pro sebe přece chce to nejlepší, ať už jde o finančního poradce, nebo lékaře. Kolik žen by pohrdlo konzultací se slavným kardiologem, když by šlo o zdraví jejího manžela?“

„Gracin manžel je doktor,“ nadhodila Sylvia. Řekla to věcně a Grace bylo naprosto jasné, s jakým záměrem. Obě teď sledovaly nevyhnutelný efekt vyřčeného.

„Pravda, na to jsem zapomněla,“ pravila Amanda. „A co že to dělá?“

„Jonathan je dětský onkolog.“

Amanda chvíli zmateně koukala a pak si vzdychla. Právě jí správně došlo, že o služby dětského onkologa nikdo nestojí, ať je slavný, jak chce.

Sally potřásla hlavou: „Pořád na to zapomínám. Vždycky, když ho vidím, vypadá tak neuvěřitelně optimisticky. Jak to jenom dělá?“

Grace se k ní otočila: „Co jako?“

„No jak zvládá dělat s těmi nemocnými dětmi a jejich rodiči? To bych nemohla.“

„Ani já ne,“ přisadila si Amanda. „Nezvládám ani, když má jedna z holek bolení hlavy.“

„Když jde o tvoje děcko, je to něco jiného.“ Tomuhle dobře rozuměla, protože sama nedokázala snést, když Henry onemocněl, což se naštěstí nestávalo až tak často. Byl zdravý jako řípa. „Když jde o pacienty, které máš odborně vyšetřit, funguje to jinak. Tam se od tebe čeká, že jim pomůžeš. Snažíš se jim ulehčit.“

„Jasně,“ nesouhlasila Amanda. „Jenže potom umřou.“

„No tak ses aspoň snažila,“ trvala Grace na svém. „I přes snahu lékařů lidi podléhají nemocem a umírají, a to někdy dokonce i děti. S tím se nedá nic dělat. Ale stejně bych radši měla dítě s rakovinou teď než před dvaceti lety. A mnohem radši bych měla dítě s rakovinou v New Yorku než kdekoli jinde.“

Amanda, zcela imunní vůči jejím argumentům, zavrtěla hlavou: „Já bych tohle nemohla. Nesnáším nemocnice. Nesnáším jejich smrad.“ Otrásla se, jak by jí někdo stříkl do obličeje dezinfekci – tady, mezi vši tou drahou špínou v domě Sally Morrisonové-Goldenové.

„Kéž bysme prostě měli víc umělců a spisovatelů,“ řekla Sylvia, která se změnou tématu evidentně snažila pohnout z místa. „Poobědvat s operní pěvkyní nebo návštěva výtvarnického studia. Proč nemáme víc umělců?!“

Protože ti své děti neposílají do Reardenu, pomyslela si Grace podrážděně. Na mapě newyorských soukromých škol se Rearden nacházel v soutěsce mezi horským pásmem Wall Street a vrcholky korporátního práva. To na ostatní školy – Fieldson, Dalton, Saint Ann's – chodily děti umělců, divadelníků a romanopisců. Když byla Grace sama ještě školačka, nebylo to takhle jednoznačně rozdělené. Jedna její spolužačka měla matku básnířku, která učila na